

Nordre Follo
kommune

Veiledning til miljøprogram og miljøoppfølgingsplan

Forord

Nordre Follo står foran en betydelig byggeaktivitet. Utbygging kan være utfordrende for både utbyggere og kommunens innbyggere. Dette betyr at kommunen trenger et styringsverktøy som ivaretar både miljø og helse.

FNs bærekraftsmål forplikter kommunen til å fremme folkehelse og en bærekraftig utvikling. Kommunen må sørge for gode, helsefremmende omgivelser og redusere klimagassutslipp og miljøgifter.

Miljøprogrammet skal være et overordnet og retningsgivende dokument som fastlegger miljømålene for prosjektet. Det presenterer prosjektets ambisjoner med planutviklers miljøpolitikk og krav gitt av myndighetene. Miljøoppfølgingsplan skal videreføre mål fra miljøprogrammet med konkrete krav til utbygger, prosjekterende, utførende og bruker/eier. Miljømålene som konkretiseres i miljøoppfølgingsplan skal fastsettes slik at de er operative og kontrollerbare.

Alle reguleringsforslag skal inneholde en helsekonsekvensvurdering (HKV). Resultatene fra HKV danner et viktig grunnlag og bør sees i sammenheng med utarbeidelse av Miljøprogram og Miljøoppfølgingsplan. Det er viktig at det belyses hvilke konsekvenser arbeidet har for innbyggernes helse og hvilke avbøtende tiltak som skal iverksettes for å begrense de negative konsekvensene.

28.09.2023

1. Bestemmelser og føringer

Nordre Follo kommune har i kommuneplanbestemmelsene (vedtatt 03.05.2023) gitt føringer for hva som minimum skal avklares og belyses i reguleringsarbeid. Paragraf 18.22 sier at kommunen kan kreve miljøprogram i alle plansaker. Til reguleringsforslag for bebyggelse og anlegg skal det utarbeides et overordnet miljøprogram for planleggings- og anleggsperioden. Miljøprogrammet skal ivareta fokusområder som fremgår av denne veiledningen under punkt 2.

I reguleringsplaner som berører viktige miljøforekomster, vassdrag eller kan føre til annen forurensning eller skade, stilles det krav til overvåking og rapportering, punkt 4 i denne veiledningen. Ved krav til overvåking og rapportering skal førtilstand i berørte bekker og vassdrag være dokumentert før arbeid kan igangsettes. Miljøoppfølgingsplanen skal inneholde grenseverdier for avvik basert på dokumentert førtilstand.

Til rammesøknad som utarbeides med grunnlag i reguleringsplan som krever miljøoppfølgingsplan, skal det leveres en miljøoppfølgingsplan som skal redegjøre om hvordan hensynene i miljøprogrammet konkret vil bli ivaretatt i byggeprosjektet, punkt 2 i denne veiledningen. Tiltakene skal være målbare og sikret i tilknyttede planer for hele anleggsperioden. Miljøoppfølgingsplanen oppdateres jevnlig ved endringer i prosjektet, som har betydning for miljømål eller miljøkrav, og er et levende dokument gjennom hele bygge- og anleggsfasen. Før igangsettingstillatelse kan gis, skal alle tiltakene i miljøoppfølgingsplanen for anleggsperioden være belagt med ansvar.

2. Oversikt til bruk ved innsendelse av miljøprogram og miljøoppfølgingsplan

Oversikten viser de definerte fokusområdene utbyggerne forventes å ivareta. Innenfor hvert av disse er det listet opp temaer som det er spesielt viktig å ha med i henholdsvis miljøprogram og miljøoppfølgingsplan. «Malen» i NS3466:2009 (Miljøprogram og miljøoppfølgingsplan for ytre miljø for bygg- og anleggs- og eiendomsnæring) skal brukes ved utarbeidelse av dokumentene.

Fokusområder	Miljøprogram Mål	Miljøoppfølgingsplan	
		Tema	Vurdering av helsekonsekvens for befolkningen
Transport	<ul style="list-style-type: none">• Ha oversikt over trafikkbehov i anleggsperioden.• Gjennomført vurdering av trafikkbelastning.• Hvilke veier som ønskes benyttet og antatt tidsperiode.• Vurdering av behov for parkering utenom anleggsområdet.	<ul style="list-style-type: none">• Trafikkavviklingsplan.• Framdriftsplan (hvis mulig en datofestet plan for arbeidene).• Vurdering av transportbelastning.• Tiltak for å redusere belastningen (f.eks. plan for å frakte ansatte med buss, tog etc.)	
Trafikksikkerhet	<ul style="list-style-type: none">• Det skal ikke være tilfeller av	<ul style="list-style-type: none">• Vurdering av behov for informasjon- og trafikksikkerhetsarbeid	

	<p>trafikkulykker knyttet til anlegget</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle trafikanter, og spesielt de myke trafikanter skal oppleve at det er trygt å ferdes forbi byggeplassen • Informasjonen til publikum er målrettet og lett oppfattelig 	<p>som følge av byggetiltaket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oversikt over berørte virksomheter som bla skole, SFO, barnehager, ol. som må kontaktes for å informere eller planlegge riktige trafikksikringstiltak. • Oversikt over skolevei der mange gående og syklende ferdes • Vurdering av behov for omkjøringsveier • Beskrivelse av utført eller planlagt sikkerhetstiltak, som omveier/omkjøringsveier, skilting av omveier og nødvendig belysning. • Vurdere behov for trafikkvakt i samarbeid med skole, SFO, barnehager, ol. • Vurdere behov for trafikksikkerhetsdag med demonstrasjon av blindsoner i samarbeid med skole 	
Universell utforming	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering av tiltak for å sikre byggeplass og fremkommeligheten for kjørende og gående i anleggsperioden. • Plan for å sikre universell utforming i anleggsperioden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av tiltak for å sikre og følge opp fremkommeligheten og universell utforming i anleggsperioden. 	
Nærmiljø for øvrig – informasjon og varsling	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering av den samlede belastningen og nødvendig informasjonsarbeid til berørte naboer, skoler, 	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon om publikumskontakt for byggeplassen. • Utarbeidet informasjonskriv og rutiner for å loggføre 	

	barnehager om byggearbeidene.	henvendelser/klager og videre oppfølging. <ul style="list-style-type: none"> • Rutiner for varsling. 	
Anleggsområde	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av anleggsområde og vurdering av problemstillinger knyttet til gjennomføringen. 	Riggplan og rutiner for byggeplass: <ul style="list-style-type: none"> • Avgrensning av byggeplassen. • Renhold og plassering av biler, maskiner og utsyr, kran, anleggsbrakke, etc. • Behov for avløp i anleggsperioden. • Sikring, adkomst og holde anleggsområdet ryddig. • Skjerming og oppstilling av avfallskontainere. 	
Lysforurensning	Plan for å unngå sjenerende lys fra anleggsområde.	<ul style="list-style-type: none"> • Tiltak for å minimere sjenerende arbeidslys. • Tilstrekkelig gatebelysning. 	
Massehåndtering	Vurdering av massehåndtering, massebalanse og forurenset grunn. Masser som ikke skal gjenbrukes skal fraktes ut av området uten mellomlagring.	Plan for massehåndtering: <ul style="list-style-type: none"> • Mengde. • Plan for å frakte massene som skal deponeres ut av området. • Hvor skal massene deponeres. • Plan for mellomlagring av masser for tilbakefylling. • Rutiner ved avdekking og håndtering av forurenset masse • Håndtering av forurenset masse i tråd med godkjent tiltaksplan (Forurenset byggegrunn håndteres som egen sak.) • Beredskap mot uforutsett forurensning. 	

Fremmede arter	Redegjørelse for forekomster av fremmede arter.	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av tiltak for å bekjempe eksisterende forekomster og forhindre spredning. • Redegjørelse for håndtering av kontaminerte masser. 	
Luft	<p>Avklare hvilke aktiviteter som kan medføre luftforurensning som berører luftfølsom arealbruk. Hvis det er aktiviteter som gir overskridelser av nasjonale grenseverdier skal avbøtende tiltak gjennomføres.</p> <p>Det forventes at god luftkvalitet og at nasjonale grenseverdier for luftkvalitet overholdes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Måle nivåer av luftforurensende stoffer for å se hvis nasjonale grenseverdier opprettholdes. • Avbøtende tiltak for støv og avgasser som skal vurderes: • Hjulvask • Rengjøring av veger • Tildekking av masser. • Minimer omfang av massetransport og kjøring på tomgang. • Vurdering av riktig plassering av kompressorer. • Vurdere elektriske anleggsmaskiner. 	
Flom	<p>Det må foreligge et flomsonekart på det ferdige prosjektet.</p> <p>Flom og overvannshåndtering er avhengig av sammenhengende flomveier som er tilpasset eksisterende og tilstøtende planer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av tiltak ved store overvannsmengder eller flom i anleggsfasen. 	
Overvannstiltak	Beskrivelse av tiltak for å hindre forurensning.	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse a tiltak for å hindre forurensning. • Vann fra byggegrop skal sedimenteres og utslipp skal kontrolleres. • Plan for håndtering av forurenset vann. 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Beredskap ved akutte utslipp. 	
<p>Støy</p> <p>(kommuneplan bestemmelse § 16.2 c) og § 18.19)</p>	<p>Vurdering av mengde, type og varighet av støy i anleggsperioden.</p> <p>Krav til støyutredning og plan for håndtering av støy i bygge- og anleggsfasen. Planen skal inneholde prognoser som viser støynivåer og støyutbredelse. Planen skal også vise aktuelle avbøtende tiltak for å redusere støynivåene og forebygge støyplager.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge arbeidet for å unngå støy. • Iverksette avbøtende tiltak ved behov. Søknaden må beskrive hvilke avbøtende tiltak som iverksettes. • Det skal søkes om dispensasjon hos byggesak dersom arbeidet overskrider støygrensene i kommuneplanen/reguleringsplanen. • Plan for varslingsrutiner, informasjon og dialog med berørte parter i tråd med anbefalingene i kapittel 6.3.1 i T-1442/2021. 	
Vegetasjon	Valg av vegetasjon og plantearter med utgangspunkt i økologiske prinsipper og biologisk mangfold, spesielt med hensyn på hjemmehørende arter og pollinerende insekter	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre eksisterende, inkl. nyplantet, vegetasjon. • Dokumenter endringer i plantevalg. 	
Naturmangfold	Plan for kartlegging av naturverdier	<ul style="list-style-type: none"> • Oversikt over tiltak som skal treffes for å ivareta eksisterende og evt. nykartlagte naturverdier. • Oversikt over avbøtende tiltak for å minimere negative konsekvenser der disse forventes å inntreffe. • Rigg- og marksikringsplan kan supplere der dette er hensiktsmessig. • Hogst av trær og busker skal ikke skje i hekke- 	

		og yngletiden, 1. april – 31. juli.	
Avfall	<ul style="list-style-type: none"> • Anslå avfallsmengder og typer. • Fastsett mål for kildesortering. Ønskelig måltall er 90% vekt. • Avklar riggareal og plassbehov for avfallshåndtering under utbygging. • Tilby gjenstående byggematerialer til ombruk. 	<p>Kvalitetssikre riggareal og organisering av avfallshåndtering.</p> <p>Avfallshåndtering godkjennes gjennom søknad om byggetiltaket.</p>	
Materialbruk	<p>Redegjøre for mulighetene til gjenbruk av eksisterende bygningsmasser og materialer.</p> <p>Det skal velges produkter som er egnet for ombruk og materialgjenvinning</p> <p>Byggverk skal prosjekteres og bygges slik at det er tilrettelagt for senere demontering når dette kan gjennomføres innenfor en praktisk og økonomisk forsvarlig ramme. (ref §9.5 i TEK).</p> <p>Det vises til kommunens Temaplan for klima og energi</p>	Materialer som gir minst mulig CO2 fotavtrykk bør velges	
Etikk	Produkter skal ikke være produsert av barn eller personer uten tilfredsstillende arbeidsrettigheter i ht. FNs og ILOs konvensjoner.		
Energibruk i anleggsfasen	<p>Vurdering av tiltak for å tilstrebe fossilfri eller helst utslippsfri anleggsplass.</p> <p>Det anbefales å inkludere transport av byggematerialer i fossilfri og utslippsfri byggeplass.</p>	Redegjørelse for tiltak for å tilstrebe fossilfri anleggsplass.	

	Det anbefales også at fjernvarme brukes i byggefasen som byggtørk. Ta kontakt med fjernvarmeleverandør for tidlig avklaring.		
Klimagassregnskap	For bygg over 1000 m ² BRA skal det utarbeides et klimaregnskap. Klimagassregnskap skal belyse valg av energiløsninger og byggematerialer. Basert på klimagassregnskapet skal det settes klimamål, målet skal sikte på å redusere klimagassutslippet med 35 % sammenlignet med et TEK17-bygg. Redegjøre for tiltak for å redusere klimagassutslipp i anleggsfasen (f.eks. fossilfri eller utslippsfri byggeplass og planlegging av massetransporter).	Valg av energikilde og energikrav.	

3. Hva skal gjøres ved anleggsstart?

- Det skal settes opp byggeplasskilt med kontaktinformasjon ved publikumshendelse.
- Naturverdier som skal ivaretas skal merkes tydelig og skånsomt i felt på en måte som lar seg fjerne når arbeidene er ferdige.
- Oppdatert kontaktinformasjon til ansvarlig for oppfølging av ytre miljø i prosjektet skal sendes kommunen.

4. Informasjon om rapportering og oppfølging i bygge- og anleggsfasen

Innsendelse av rapporter	<p>Rapporten skal sendes til postmottak@nordrefollo.kommune.no Merk oversendelsen med navn på prosjektet og hvilken måned rapporteringen gjelder for.</p> <p>Det stilles krav til at rapporten skal være oversiktlig og inneholde tilstrekkelig informasjon. Det anbefales at rapporten starter med en oppsummering av følgende forhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avvik og uønskete hendelser i rapportperioden • Hva som har blitt utført for å lukke avvik eller hindre nye uønskete hendelser
--------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering av ytre miljø • Pågående eller kommende utfordringer
Rapporteringsfrekvens	<p>Normal rapporteringsfrekvens vil være hvert kvartal dersom ikke annet er fastsatt av kommunen.</p> <p>I prosjekter med krav om prøvetakning i nærliggende resipient vil normal frekvens være månedlig rapportering. Dette vil gjelde i perioden når det utføres terrengarbeider eller annet arbeid som kan forårsake påvirkning av resipienten.</p>
Trafikkavviklingsplan og trafiksikkerhet	<p>Trafikkavviklingsplaner bør inneholde faseplaner og utarbeides i dialog med kommunen.</p> <p>Ved behov for endring av planen må dette klareres med kommunen på tidligst mulig tidspunkt. Det vil være Vei og park som koordinerer den interne behandlingen med skoler, barnehager, utrykningsetatene, etc.</p> <p>Uønskede hendelser og behov for oppfølging skal rapporteres umiddelbart. En oppsummering skal fremgå i den ordinære rapporteringen.</p> <p>Det forutsettes god dialog mellom utbygger og berørte skoler, barnehager, naboer, etc. som blir berørt av trafikken.</p>
Massehåndtering	<p>Ved bortkjøring av masser skal det opplyses hvor massene skal fraktes. Det skal rapporteres på fremdrift, trafikkbelastning og uønskede hendelser.</p>
Anleggsområde	<p>Det skal utføres en vurdering av anleggsområde knyttet til sikkerhet for nærmiljøet.</p>
Oppfølging av resipient og anleggsvann	<p>Dersom det skal utføres anleggsvirksomhet som kan medføre forurensning, skal det foreligge en vurdering og eventuelt en tillatelse fra Statsforvalteren jf. forurensningsloven §11.</p> <p>Påvirkningen skal kontrolleres gjennom prøvetaking og rapporteres til kommunen. Resultatet fra vannprøver skal vurderes og innsendes sammen med prøveresultatene.</p> <p>Det anbefales bruk av et eget foretak for oppfølging, vurdering og rapportering på ytre miljø.</p> <p>Overvann fra anleggsvirksomhet skal sedimenteres/rensas før det kan slippes til overvannsledning/terreng eller direkte til vannforekomst. Påslipp til kommunalt nett skal alltid godkjennes av Vann og avløp.</p> <p>Dersom anleggsvann er forurenset, skal dette samles opp og fraktes til godkjent mottak.</p>

	<p>Vann og vassdragene i kommunen er regnet som sårbare resipienter med lav tålegrense for forurensende utslipp. Partikkelinnholdet etter rensing skal i utgangspunktet ikke overstige 100 mg SS/liter (SS = Suspendert stoff), men grunnet stor belastning i de større tettstedene er det behov for å redusere utslippet til 50 mg SS/liter.</p> <p>Ved oljeforurenset overvann skal det monteres oljeutskiller, jf. forurensingsforskriften kap. 15. Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann.</p>
Forurenset grunn	<p>Ved funn av forurenset grunn skal det utarbeides en tiltaksplan som skal godkjennes jf. forurensingsforskriften kap. 2. Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider. Tiltaksplanen skal sendes inn som egen sak og vil bli behandlet av virksomheten Klima og miljø.</p>
Søke dispensasjon for støy, støv og annen forurensning	<p>Ved planlagt støyende tiltak utover støygrenser som er satt i Nordre Follo kommuneplan og/eller reguleringsplan skal det søkes om dispensasjon i god tid før arbeidet igangsettes. Denne skal behandles av byggesak.</p> <p>Søknaden må inneholde opplysninger og beskrivelse av avbøtende tiltak. Rapport med tydelig konklusjon må foreligge og inneholde støyberegninger før og etter tiltak</p> <p>Der det er krav om støvmåling og rystelsesmåling skal måleresultatene rapporteres.</p> <p>Tiltak som kan føre til negativ helsekonsekvens for befolkningen skal avklares i god tid før arbeidet kan igangsettes. Kommunen ber utbyggere legge stor vekt på å ha god informasjon og varslingsrutiner. Dette gjelder spesielt ved sprengning, spunting eller annet arbeid som kan føre til negativ påvirkning av naboer og andre innbyggere.</p>
Vegetasjon, naturmangfold og fremmede arter	<p>Endringer i plantevalg som omfatter bruk av ikke-stedegne arter skal avklares på forhånd med kommunens enhet for klima og miljø. Informasjon om bekjempelse av fremmede arter og dokumentasjon på håndtering av kontaminerte masser skal sendes inn. Ved uønskede hendelser som påvirker eller kan påvirke naturverdier negativt, skal kommunens enhet for klima og miljø varsles umiddelbart (vi minner også om den generelle aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6).</p>